

Vijfjaarlijkse Prijs van de Koninklijke Academie
voor Nederlandse Taal- en Letterkunde
voor de studie van oudere taal, literatuur en
cultuur in de Nederlanden 2014

Juryverslag

Herman Brinkman (1958) is senior onderzoeker aan het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (KNAW) en was van 2009 tot 2014 bijzonder hoogleraar 'Teksteditie en tekstoverlevering, in het bijzonder van de middeleeuwen' aan de Universiteit van Amsterdam. In 1997 promoveerde hij cum laude bij Herman Pleij aan de Universiteit van Amsterdam op het proefschrift *Dichten uit liefde. Literatuur in Leiden aan het einde van de middeleeuwen* (Hilversum: Verloren). Daarna was hij tot 2000 als postdoc verbonden aan het project 'Nederlandse Literatuur en Cultuur in de Middeleeuwen' dat geleid werd door Frits van Oostrom. Van 2006 tot 2013 was hij bestuurslid van de 'European Society for Textual Scholarship'.

Herman Brinkmans naam zal verbonden blijven aan de standaardedities van de drie grote Middelnederlandse verzamelhandschriften. Telkens met Janny Schenkel bezorgde hij in 1997 de editie van het Comburgse en in 1999 die van het Hulthemse handschrift. Hij legt op het ogenblik de laatste hand aan een monumentale kritische editie van het Gruuthusehandschrift, die in het voorjaar van 2015 zal verschijnen.

Brinkman is echter niet alleen een editeur van omvangrijke handschriften waarin de kern van de Middelnederlandse canon is overgeleverd. Hij heeft ook talrijke studies gepubliceerd, die telkens weer blijk geven van een buitengewone speurzin in archieven en een dito combinatievermogen. Deze kwaliteiten hebben hem in staat gesteld een nieuw licht te werpen op de ontstaanscontext van een aantal van onze belangrijkste literaire werken en handschriften.

Onder het vele dat hier genoemd zou kunnen worden – want élke publicatie van Brinkman mag létterlijk met het helaas aan inflatie onderhevige epitheton 'grensverleggend' worden aangeduid – wijzen wij op zijn artikel over het Comburgse handschrift en de Gentse boekproductie van omstreeks 1400 (*Queeste* 5 (1998) 98-113), op zijn studies over het vroegste beroepstoneel in de Lage Landen (*Literatuur* 17 (2000), 98-106) of zijn onderzoek over de ontstaanscontext van het Hulthemse handschrift (*Nederlandse letterkunde* 5 (2000), 21-46).

Belangrijker nog zijn zijn talrijke studies over de historische context waarin het Gruuthusehandschrift is ontstaan. Zij werpen niet alleen een totaal nieuw licht op de levensloop en de literaire betekenis van Jan Moritoen en Jan van Hulst of op het ontstaansproces van het handschrift, maar ook op de link tussen de teksten in het handschrift en de preoccupaties, ambities en conflicten van de Brugse stedelijke elites van omstreeks 1400.

Brinkman loopt echter ook voorop in de nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied die door de introductie van de digital humanities mogelijk worden gemaakt. Als geen ander excelleert hij in het verbinden van oude en nieuwe onderzoeksmethodes. Schitterende voorbeelden daarvan vindt men in zijn oratie (in druk) 'Als de nachtuil. Auteurschap en overlevering in Middelnederlandse teksten' of in de voordracht die hij in de KANTL gaf naar aanleiding van de presentatie van Mike Kestemonts boek *Het gewicht van de auteur*, waarin hij aannemelijk wist te maken dat Jan van Hulst als enige auteur van het Gruuthusehandschrift dient te worden beschouwd (eveneens in druk).

Met Brinkman bekroont de KANTL een filoloog die heeft bewezen dat hij de traditionele technieken van zijn vak in al hun breedte tot in de details beheerst maar ze tegelijk weet te verbinden met de nieuwe computationele methodes die de geesteswetenschappen nu stormenderhand veroveren.

Gent, 18 juni 2014

Frank Willaert, voorzitter van de jury voor de Vijfjaarlijkse Prijs van de KANTL voor de studie van oudere taal, literatuur en cultuur in de Nederlanden 2014.